

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 ft. — kr.
Félévre 5 — „
Negyedévre 2 — „
Egy hónapra 1 — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felolvasó szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

10 soros pént. sorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzori hirdetések alk. szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj minden külön bejelölésért 30 kr.

Előre!

Debreczen, nov. 1.

(R. A.) Ünnepet ült a vidéki sajtó, a »Nagyvárad« fennállásának huszonötödik évfordulóján

Hogy milyen szépen sikerült az ünnepély, arról a riporterek, a napi krónikások híven beszámoltak. Bennünket most már más szempontok vezérelnek, mikor a vidéki sajtó eme ünnepére visszatérünk

Megvártuk a fővárosi és vidéki lapok cikkeit, sőt még azokat a bizonyos utóhangokat is, melyek a hetilapok hasábjait szokták betölteni.

Most mikor a fővárosi és vidéki lapjaink napirendre tértek fölötté, elfogulatlanul megbíráhatjuk a megtörtént eseményeket, megítélhetjük annak jelentőségét, s a véleményeket összegezve bátran beszámolhatunk a pozitív eredményel.

Az ünnepély szépen sikerült; a matiné a legnagyobb szellemi, a bankett pedig a legpompásabb testi igényeket is kielégítette.

De a mi az ünnepélyt igazán ünnepélyé tette, azon körölmény, hogy végre valahára megtörtént az első, határozott lépés a vidéki és a fővárosi hírlapírók egyesülésére. Mindenesetre ez a »Nagyvárad« szerkesztőségének kell betudnunk érdemül, mert ők munkálkodtak fáradságtalanul azon, hogy összetoborzák a mindenfelé szétszórt hírlapírókat, s megtegyék az első lépést az ismerkedésre.

Hiszen úgy a hogy ismertük mi egymást régen, de az ismerettség csak egyéni volt; most azonban a »Nagyvárad« ünnepén nem egyének ismerkedtek meg az egyénekkal, hanem igenis az egyének az összességgel.

Ez pedig nagy szó, mert észrevettük önmagunkat egy hatalmas testületben, mely ugyan nincsen még meg, de már a »Nagyvárad« jubileumán, ha csak egy rövid napra is, meg volt.

Mi hírlapírók, kik mindent észrevettünk, mindenről tudomással bírunk, végre valahára megláttuk magunkat is egy olyan testületben, melynek zászlója alatt becsületesen, önérzetesen szembe szálltunk az előítéllettel, a maradisággal, a ferde világnézettel, s utat törtünk a haladásnak.

A küzdelem egy félszázados csak, de a siker fölér egy ezredévével.

Kevesen kezdték a harcot, s azok is részint elkedvetlenedve, részint az eszközök hiánya, vagy a közönség részvételénél hidegsége miatt kénytelenek voltak visszavonulni a küzdőtérrel. Akadtak azon-

ban mindig új, áldozatkész, munkaképes emberek, kik újra felvették a harcot, s tovább küzdöltek azon zászló alatt, melyen az emberiség haladásának, s nemzeti törekvéseinknek legszentebb szavai voltak felírva.

Sokáig sikertelennek látszott az anyagi és szellemi erőket fogyasztó küzdelem, míg végre az utolsó két évtized meghozta a sok fáradozás gyümölcsseit.

Megtört a jég. A nagyközönség belátta, hogy szükség van a politikai, társadalmi érdekeket híven szolgáló hírlapokra. Megszerette, megkedvelte őket ugyannyira, hogy ma már nem is nélkülözhetné őket.

Mindez kizárólag a mi érdemünk, mert mi voltunk nemzeti, politikai életünk előharcosai, a közművelődés fáradságtalan uttörői, s a társadalmi élet hőerei.

Szinte jól esik, ha megdicsérik önmagunkat mi, a kik másokat szoktunk csak megdicsérni. No de becsülettel rászolgáltunk ám erre a kis öndicséretre, melyet bizonyára meg fog nekünk bocsájtani a nagyközönség.

Ugyszólván lélekzetvétel nélkül folyt az idegrontó, lázas munka az utolsó évtizedekben minden téren; pozitív eredményt azonban nem lehetne felmutatni sehol annyit, mint a hírlapírás tén.

Egy zászló alatt küzdöttünk mindannyian, törekvéseink ugyanegyek voltak; teremtettünk, izgattunk, buzdítottunk, dolgoztunk szünet nélkül. S csoda-e, ha a küzdelem hevében nem vettük észre egymást, pedig egymás mellett, zárt sorokban vittük diadalról-diadalra a haladás zászlóját.

Annyira el voltunk foglalva a mások bajával, hogy bizony a magunkéra nem is gondoltunk. Annyi látogató seb-várt a gyógyításra, a mi gyógyításunkra, hogy nem is vettük észre, hogy nekünk is vannak sebeink, melyek szintén orvoslásra, ápolásra szorulnak.

Mindenkin segítettünk, csak magunkon nem, mert arra nem volt időnk, annyira igénybe volt véve minden percünk.

Nem volt társadalmi, politikai, közgazdasági, közművelődési, vagy másféle mozgalom, melyet mi nem támogattunk volna, s ki ne vettük volna az alkotásokból a magunk quantumát. Jó példával jártunk mindenki előtt, támogattuk nemzetünknek, társulatoknak, egyleteknek törekvéseit; gyöngédséggel karoltuk fel az elnyomottak, az ügyefogyottak, a szegények ügyét; ha kellett, lelkesítettünk nagy eszmékért, s magunk is sorompóba

álltunk, ha a küzdelemre került a sor, s diadalra segítettük azt.

A jót kértük, a rossz ellen azonban mindig felemeltük tiltakozó szavunkat.

Vállalkoztunk nem egyszer az ítélő bíró szerepére, ha arra szükség volt, s meg mertük védelmezni a félrevezetett közvélemény ellenében is az ártatlant, s ki mertük szolgáltatni ugyancsak a félrevezetett közvélemény ellenében is a bűnöst.

Hivatásunkat mindenkor betöltöttük. Szolgáltunk híven a közügynek, nemzetünknek, hazánknak és az emberiségnek; s mindezen szolgálatainkért nem kértünk még csak elismerést sem. Juttatunk volt ama boldogító öntudat, hogy tisztunket híven töltöttük be.

Ha kellett, kértünk; volt idő rá, mikor követeltünk, sőt fenyegetőztünk is néha-néha, mikor jogunk is volt hozzá!

Sok jót hoztunk létre, az tagadhatatlan, hiszen a társadalom minden faktora a mi segítségünkkel lett azzá, a mi.

Ha körül tekintünk, láthatjuk, hogy minden mozgalom a mi támogatásunkkal indul meg, nem egy-zer a mi kezdeményezésünkre is.

Azonban mi is segítségre vagyunk szorulva, nekünk, hírlapíróknak a hetedik elismert nagy hatalom képviselőinek is vannak bajaink, melyeken okvetlenül segíteni kell.

Mi, a kik mindenkin segítettünk, jogosan megvárhatnánk a viszontsegítést mindenkitől. De hogyan segíthetne más rajtunk, mikor eddig nem is tudták, hogy mi a bajunk?

Azt hiszem, hogy mi, a kik mások baján segíteni tudtunk, a magunkén is segíthetünk, mert hiszen olyan egyszerű, olyan könnyen kivehető, ha — össze tartunk. S ha ez meg van, úgy mihamar megalakíthatjuk a mi egyesületünket, mely hivatva lesz orvosolni hírlapíró társaink bajait.

A »Nagyvárad« jubileumának a legkiemelkedőbb mozzanata volt az országos egyesület megalakításának határozati-lag való kimondása, mely ellen egy dissonans hang sem emelkedett.

A kik használni akarnak ez eszmének, el ne mulasszák azt megtenni. Szóljon hozzá az indítványokhoz mindenki, s különösen tegyük meg azt mi, vidékiek, mert mi leszünk legjobban ráutalva az egyesületre.

Mi, a kik annyiszor használtunk már a közjónak használjunk már egyszer önmagunknak is.

A »Nagyvárad« szerkesztősége kezdeményezte, a jubileumra egybe sereglett

hirlapírói kar magáévá tette az eszmét, mely hatalmassá, egységessé lesz hivatva tenni a magyar sajtót, mely hivatva van arra, hogy állami függetlenségünknek utörője, nemzetünk haladásának előharczója legyen, úgy a jelenben, mint a jövőben!...

Előre!

A horvát tartománygyűlés.

(Távirati rovatunk kiegészítésével)

A tartománygyűlés tegnapi mozgalmas ülését fél 12-től délután 2 óráig a zágrábi tüntetések dolga foglalta le Gugler auraniai perjel és Nikolics főispán igazolása után felszóllalt Barcsics Erasmus és a következő interpellációt intézte a bánhoz:

Közreműködött-e a bán a program megállapításában a felsége zágrábi látogatása alkalmából? 2. Ha nem működött közre, hogyan igazolja a felsége a királyság első méltóságának a mellőzését? 3. Ha igen, hogyan igazolja azt, hogy teljesen autonóm természetű ünnep alkalmával a királyság határára belül nem a bán, hanem a magyar miniszter elnök volt oldalán, midőn a fővárosba érkezett. Hogyan igazolja a felsége a királyság általános ingerenciáját? Hogyan igazolja azt, hogy a királyság horvát területén a közös épületeken, különösen pedig Zágráb város diadalkapuján magyar zászlókat tűzték ki? Hogyan igazolja, hogy nem volt jelen, midőn a király Fiume város és kerülete küldöttségét kihallgatáson fogadta? 4. Hajlandó-e a felsége a tekintettel mindama körülményekre, melyek a Jellasics-téri demonstrációra alkalmat szolgáltatottak, a királyi ügyészt utasítani, hogy az egyetemi polgárok ellen, kiket a demonstrációval vádolnak, a további eljárást szüntesse meg.

Barcsics az interpelláció megokolásában kifejti, hogy a szerb zászló ellen elkövetett demonstrációt teljesen elítéli, mert abban csak a szabadság és függetlenség programjának megszorítását látta. A magyar zászló elleni demonstrációt Magyarország idézte elő, mely nem tudta megtartani az 1860-iki szimpátiákat hanem Horvátországnak a kiegyezés által történt megrövidítése és fenhatósági követelményei által gyűlöletet és bizalmatlanságot keltett. A színház megnyitása tisztán autonóm ünnep volt, melynél a miniszterelnöknek nem volt szabad intervenálnia. Nem ez adott alkalmat a tüntetésre, de alkalmat szolgáltatott a magyar

zászló kitűzése, a mi autonóm ügyeknél nincs megegyedve. A magyar zászló nem szimboluma az állami közönségnek, hanem előttünk csak a legazas szimboluma. Közös zászlót előbb létesíteni kell. Fiume integráló része Horvátországnak és ez okból a bánnak a küldöttség kihallgatása alkalmával jelen kellett volna lennie. Ha csak is Bánffy miniszterelnök volt jelen, ezzel azt akarták igazolni, hogy Fiume magyar, de a magyar munkásoknak a horvát diákok elleni kihágásából kitűnik, hogy nem olyan mint a milyennek esetelték. Ugron és Kossuth elégtételt követelnek a megsértett zászlóért, a zágrábi közvégtanács kimondta a parter peccavit; de midőn 1888-ban a horvát zászlót sérítették meg, akkor senki sem mozdult. Az ifjuság nem akarta megsérteni a magyar nemzetet, csak az általános horvát érzelmenek adott kifejezést, és ezért a bán nagyon jól tenné, ha intézkednék, hogy a diákokat a lozságból kibocsássák, mert csak a gyűlölet és bosszu érzetét táplálnák, ha elítélnék őket.

Khuen-Héderváry gróf horvát bán: Elég-tétellel veszem tudomásul az előttem szóló fejtegetéseit a horvátok és szerbek viszonyairól, mert teljesen megelégnék nézetemnek és ama viszonyoknak, melyeket létesíteni akarok. Horvátországban senki sincs, a kinek e viszályból előnye volna, de nagyon sokan vannak, kik a gyűlöletet szátszándékkal propagálják. A tüntetés okairól nekem egészen más véleményem van. A tüntetések általános érzelmeiből, vagy ellenszemből származnak, mert Horvátország a kiegyezés által semmit sem veszített, a mi az 1860-iki szimpátiákat megváltoztathatta volna. A mi Magyarország eljárását illeti, a bán hivatkozik ama hivatalos nyilatkozatra, hogy Magyarország Horvátország belügyi viszonyaiba nem akar beavatkozni. A király jelenléte alkalmából történt esetekre vonatkozólag hangsúlyozni kell, hogy a miniszterelnök nemcsak magyar, hanem közös miniszterelnök is és mint első tanácsosa a koronának, minden lépésért felelős, a mi a szent István korona területén történik. Horvátország területén ő is ott volt a felsége kíséretében. A diákok kijelentették, hogy tanár bántalmazása ösztönözte őket a magyar zászló elégetésére. Az ifjuság mindenütt radikális érzelmű. Ha a tüntetést ideális módon hajtották végre, érteném. De a végrehajtás rut módja azt mutatja, hogy a diákokat felbujtották és ha most bűnhődnek, akkor azokat éri e miatt a felelősség, kik a tettere elcsábították őket. (Helyeslés.) Fiumét illetőleg csak a területiális kérdés van elintézve, más kérdés nem; azért nem járhatott ő közbe. Magyarország tulhajtott követeléseit az ottani ellenzékől indulnak

ki, mely kisebbségben van és épp oly kevésbé azonosítható a nemzettel, mint a horvát nemzet a demonstráló diákokkal. (Helyeslés.) Biztosíthat róla mindenkit, hogy ha a mint el volt terjedve, Budapesten a horvát zászlót elégették volna, a magyar kormány ezt szigorúan megtorolta volna. A fiumei remin szenciát illetőleg megjegyzi a bán, hogy a horvát zászlót 1891-ben, midőn a király ott volt, minden nyilvános épületre kitűzték. A diákokat szabadon nem bocsáthatja, mert az abolicio joga csak a király előjogaihoz tartozik; ő rajta lesz, hogy a vizsgálat gyorsabban folyjon le. Keri, hogy válaszáat vegyék tudomásul.

Barcsics viszonzására a bán hangsúlyozza, hogy Bánffy br. miniszterelnök fejtegetéseivel szolidaritást vállal.

Russics közbeszó: Gyalázat!

A bán (folytatva) és hogy abolicio iránt indítványt nem tehet, mert maga a király elnöknek ítélte el a tettet, midőn büntetendő esetnek jelentette ki.

A bán válaszáat az összes szavazatokkal az ellenzék elleneben tudomásul vette.

Russics dr. (jogpárt) interpellálja az elnököt, hogy miért mutatták be a királynak testületileg a tartománygyűlést és miért tűzték ki a tartománygyűlés épületére a magyar zászlót? Azt tartja, hogy minden megtörtént arra nézve, hogy a király tudomást ne szerezzen a nép igazi képviselőiről és azért is, mert az elnökség helyiségeit a miniszterelnök számára használták, kinek itt semmi dolga sem volt.

Gyurgyevics elnök azt válaszolja, hogy ő a tartománygyűlés nevében beszélt a király előtt és ő felségének a tartománygyűlés működéséről jelentést tett; hogy a bán csak az elnökséget értesítet, hogy a király fogadni fogja. A magyar zászlót a megye tűzte ki, melynek az épület tulajdona. Ha azonban a tartománygyűlésnek saját épülete lenne és a miniszterelnök abba szállana, ő akkor is kitűztette volna a magyar zászlót, mert ezt már az illem is parancsolja.

A bán kijelentette, hogy seho' sem szokás az, hogy törvényhozó testület magát valahol testületileg bemutassa és hogy ő maga readelte el a magyar zászló kitűzését.

A válaszat az interpelláló nem vette tudomásul. A ház azonban az összes szavazatokkal az ellenzék szavazatai ellenében tudomásul vette.

Az ülés délután 2 órakor ért véget.

A horvát tartománygyűlés tegnapi ülésén, Ruzits azzal vádolta Kossuth Ferenczet, hogy nem ősméri a történelmet, ha azt állítja, hogy Horvátországnak Szt. László óta nem

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Pagát ultimo.

A „Debreczen” eredeti tarczája.

Irta: Kalocsai Róza.

Hozattam egy rakás georginát, de fájdalom, ez már nem fert abba a ráccsal körített kis kertbe, hanem kiszorult a zöldséges kertbe.

Szép lesz az ott is!

Szép-e? De hát egyáltalán lesz-e mind-ezekből valami, gondolám magamban. Amott tégladarabok, itt vizenyős talaj napsugár nélkül.

Isten neki! Már csak próbáljuk meg, ha kinevetnek vele, ha csakugyan nekik lesz igazuk... hiszen több esztelenséget is elkövettem én már életemben.

Igy kételkedve, félve, mely félelmet azonban magam előtt sem akartam bevallani, hanem neki szántam magam és bevettem hajnalokával a rácskerítés tövét. Aztán nyugodtan mondám: Én megtettem a magamét, a többi annak a csodás alkotó erőnek a dolga, a kit úgy hívnak, hogy Isten és a kinek gondja van, a mérhetetlen világegyetemre ep úgy, mint a parányi fűszálra. Mint ahogy az az egyszerű kalvinista ének mondja: „Nagy vagy a nagyokban, bölcs vagy a kicsinyekben.”

Egyszerre csak kezd az én izzi-piczi virágos kertem zödülni, majd mikor a zöld színnek minden árnyalatát odarajzolta; akkor meglopva a szivárvány hét színét, oda raskogatta a bársonyos szirmokra, de olyan üdén, olyan ragyogóan, hogy az emberek, kiket a kapun kiáramló édes virággillat becsalogatott, bámulva álltak meg a hihetetlen látvány megpillantásakor.

Először is a jáczintok tettek ki magukért! Soha nem látott nagyságu virágokat hozva sőt az egyes szirmok majdnem darabos kövérségben jelentek meg a szokottnál élénkebb színekben pompázva, utána következtek a többi virágok is egytől-egyig remek példányokká fejlődve és úgy köszönve meg a fűrészpör vegyületét, mely a vizenyős földdel összekeveredvén, a legjobb talajja érett.

Kimondhatatlan szépek voltak a hajnalok ragyogó színű, hatalmas tölcerei. Volt különösen egy példány, melynek virágait minden reggel korán megnéztem és sohse teltem be a nézésével: a tölcésér alja fehéres, a tölcésér maga nagyon világos zöld, rózsaszínű keskeny szegélylyel.

De a zöldséges kert is kitétt magáért. Most már bezzeg nem nevettek ki, hanem az előbb gunyolódók egyre csodálkoztak, hogy mily gazdag termés lett a tégladarabok között, úgy hogy egészen elbízta magamat és most már én dicsekedtem egyre, míg egyszer egy tapaszt-

talt öreg kertész le nem hűtötte az én kevélységemet e szavakkal:

— Hisz az régi dolog, hogy az égetett föld megrágyázva bő termést hoz.

Tehát régi dolog, én meg azt gondoltam, én tettem ezt a földdehést. Sebah, csak teremjen dusan, szépet és jót.

A zöldséges kertbe kiszorult georginák sem maradtak el szépségre nézve a többi virágaimtól, sőt egy épen csodás virágokat hozott.

Valami ugynevezett Kaktus-georgina volt és pompás nagy meggyiszínű virágainak minden egyes szirma remekül volt megrajzolva.

Hanem egyszer csak nem tudom mi jutott az én Georginámhoz, a szép sötét piros virág helyett előállott egy búbajos crémszínű virággal, alakja, szirmának a rajza ugyanaz, mint a pirosé; de színe teljesen világos!

Többi virágaim féltékenyek lehettek, mert ettől kezdve minden reggel első dolgom volt az én Kaktus-georginám meglátogatása.

Egy szombatn reggel azonban nem mehettem le a kertbe, mert esendes meleg eső permetezett. Sebah — gondolám — délután nincs iskola, ráérek sorba nézegetni kedvencz növényeimet.

Délutánra feltisztult az ég, ragyogó napsugárban fürdött az eső által felüdült növényzet.

— Sietnem kell — gondolám magamban

volt külön királya. De Bánffy miniszterelnök még ennél is rosszabb, mert a kiegyezési törvényt nem ösmeri, hisz különben nem nyilatkozott volna az 1848. 21. törvényekre, a mely Horvátországban régóta nem érvényes. Ezután ismét azt bizonyítja, hogy a magyar zászlónak semmi tekintetben sincs törvényes jogosultsága Horvátországban; ugyanaz áll a szerb zászlóról is, mert azt semmiképen sem lehet egyházi lobogónak tekinteni, mert szerb történetírók szerint a szerb királyság zászlaja. A szerb zászlónak Horvátországba és Bosznia-ába való becsempészése által ketté akarják szakítani a horvát nemzetet. Horvátország a szerb, Fiume pedig az olasz irredentizmus által istápoltatik, éppen azért jogosult az ellenállás a törvenytelen zászlókkal szemben. Az ifjuság igen helyesen cselekedett és az új diszpolgárok nem fogják megakadályozni, hogy a magyar zászlót ne csak a Jellassich téren, hanem a horvát nép szívében is elégezzék. Ezután rendkívül heves és izgalmas jelenet következett. Khuen-Hedervary gróf horvát bán válaszában rámutat arra, hogy a magyar ellenzéki sajtó mennyire kárthatja és hibáztatja őt, éppen ezért meglehetősen izgatott hangon erőteljes szavakban utasítja vissza Ruzits vádaskodásait.

— Nem mond igazat! — szól Ruzits.

A bán erre azzal a kijelentéssel, hogy a szerb zászlót rendeleti uton fogja szabályozni, gyorsan befejezi beszédét.

A tartománygyűlés elnöke azután azt indítványozza, hogy Ruzits képviselőt szigorú megrovásban kell részesíteni és a tartománygyűlés 15 üléséről ki kell zárni. Miután elhatározták, hogy az elnök indítványát a keddi ülésen fogják tárgyalni, a tartománygyűlés tagjai rendkívül izgatott hangulatban szétoszlottak.

MILLENIUM.

A jegybevétel bérbeadása.

Az ezredéves kiállítás belépő díjaiból várható jövedelmet a kormány egy négy tagból álló társaságnak adta ki bérbe másfél millió forintért. A szerződésnek a belépő jegyekre vonatkozó pontjai a következők: A belépő jegyek fizetett, vagy szabad jegyek. A fizetett jegyek a következők:

1. Egyszeri használatra szóló jegyek: A megnyitási ünnepélyhez 10 korona; a megnyitási napján 4 korona; köznapokon, reggeli 8 órától a kiállítási terület bezártáig 60 fillér; esti jegyek, esti 7 órától — illetve augusztus

1-től az igazgatóság által megállapítandó és közzétendő órától a kiállítási terület bezártáig 40 fillér; a közös hadsereg és a honvédség létszáma számára vasárnapokon reggeli 8 órától a kiállítási terület bezártáig 40 fillér; tanulók és munkáscsoportok számára, ha legalább 10 személyből állanak, az igazgatóságnál 24 órával előbb történt bejelentés alapján kedvezményes jegyek válthatók, amelyek egy meghatározott egész napra állíthatnak ki. Ily jegyek ára darabonként 40 fillér.

II. Jegyfüzetek. 100 darab előmutatóra szóló, reggeli 8 órától a kiállítási terület bezártáig érvényes jegy 75 korona; 50 darab ugyanilyen jegy 40 korona.

III. Bérleti jegyek. A kiállítás egész tartamára (a megnyitási ünnep kivételével) reggeli 8 órától a kiállítási terület bezártáig érvényes, névre szóló jegy 40 korona; egy bérleti jegy birtokosának családjához tartozó személy számára ugyanilyen jegy 20 korona; kiállító családja-hoz tartozó személyek ugyanilyen jegy 20 korona; állami és közhivatalnokok, valamint a közös hadsereg és a honvédség tisztikara számára ugyanilyen jegy 20 korona. Az összes bérleti jegyek a birtokos fényképével láttatnak el. A szabadjegyek a következők:

I. Tiszteletjegyek. A kiállítási országos bizottság tagjai, a történelmi és a jelenkori bíráló-bizottságok tagjai, továbbá a csoportbiztosok a kiállítás egész tartamára, az időleges kiállítások bíráló-bizottságainak tagjai az illető bíráló-bizottság működésének idejére nyerne-
k tiszteletjegyeket.

II. Szabadjegyek. A budapesti kiállító vagy megbízottak a kiállítás egész tartamára az időleges kiállításokban résztvevő budapesti kiállító, az illető időleges kiállítás tartamára, a vidéki kiállító vagy megbízottjaik a fővárosban való időzésük tartamára, az időleges kiállításokban résztvevő vidéki kiállító az időleges kiállítás tartamán belül a fővárosban való időzésük idejére nyerne szabadjegyet. Egy és ugyanazon kiállító cég részére csak egy szabadjegy állíthat ki. A sajtó képviselői, az illető lap szerkesztőségének nevére szóló, a kiállítás egész tartamára érvényes szabadjegyet nyerne.

III. Szolgálati jegyek. Az összes kiállítási hivatalnokok és alkalmazottak állandó szolgálati jegyekkel, időlegesen alkalmazottak, vagy bizonyos feladatok teljesítésével megbízott szakférfiak stb. időleges szolgálati jegyekkel láttatnak el.

IV. Munkásjegy. A munkások számára, ha állandóan vannak elfoglalva állandó, ha pedig egy bizonyos ideig, időleges munkásjegyek állíthatnak ki a kiállítási igazgatóságnál való

bejelentés alapján. Ugyanily jegyeket nyerne a kiállító által alkalmazott elarusítók. A tiszteletjegyek, az állandó szabadjegyek a budapesti kiállító számára és a szolgálati jegyek a birtokos fényképével láttatnak el.

Visszaélés. Az olyan jegyeket, amelyekkel visszaélés történt, elveszik és megsemmisítik.

*

Műkincsek szállítása és őrzése.

A történelmi kiállítás tárgyaira, a melyek az ezredéves kiállítás legbecselesebb, pótolhatatlan kincsei, páratlan ereklyék, a dolog természeténél fogva igen nagy figyelmet és gondot fordítanak a kiállításra, s a szállításuk, elhelyezésük, megőrzésük, biztosításuk külön szabályzatok alapján történik amelyek a napokban adott ki Daniel Ernő kereskedelmi miniszter. A szabályzat főbb pontjai a következők:

1. A történelmi főcsoportba tartozó kiállítási tárgyak 1886 évi január 15-étől márczius végéig bocsájtatnak a kiállítási területre.

2. A szállítási költségeket oda és vissza a kiállítási alap fedezi; a tárgyak ki- és becsomagolását a kiállító kívánságára az igazgatóság díjtalanul eszközölte.

4. A csomagok és ládákra ragasztandó címlapokat az igazgatóság kellő számban a kiállító rendelkezésére bocsájtja.

5. A tárgyak tűzkar elleni biztosítását, a kiállítási alap terhére hivatalból eszközli az igazgatóság s azok őrzésére kiváló gondot fordít. A kiállítókat semmi néven nevezendő költség sem fogja terhelni.

*

A színeket játszó szökökut.

Nem csak épületek készültek el idejében (most már az összes csarnokok és pavilonok, az állandóak ép úgy, mint az ideiglenes épületek földel alatt vannak) hanem a díszítési, szobrászati és festészeti munkálatok is mind a kellő időben, a legnagyobb pontossággal készülnek el. Október 27-én vették át Makray Lajos szobrásztól a színeket játszó szökökut hatalmas szoboresoportozatát. Az óriási csoport befejező alakjait (a két boldoggá lett szerelmest és egy furulyást a bizottság teljesen megfelelőnek találta, úgy hogy már öntésbe adhatták. Az egész nagy csoport most már rövid időn elkészül s akkor megkezdhetik a már teljesen kész megépített alapon való fölállítását és a villamos gépek kipróbálását.

*

Milleniumi koronák.

A pénzügyminiszteriumban most készült el a törvényjavaslat, mely a millenium emlékére korona-emlékpénzek kiadását rendeli el.

— Jönnek az én tarokkistáim, előbb lefutok a kertbe

És ott mit találtam?

Most tett csak ki magáért az én Kaktus-geo ginám. Egyetlen száron két virágot hozott, az egyik sötét piros, csak egyik oldalán volt krém színű szírom, a másik virág krém színű, csak a megfelelő oldalon ragyogott két selymes szírom a legszebb sötét-piros színben.

— Jaj de szép! kiálték fel önkénytelenül, a mikor a kertajtóból felem hangzott:

— Tessék feljönni, vendégek vannak.

— A tarokk partie; mondám magamban s ez egyszer olyan nehezemre esett megválni az én Georginától.

Még alig láttam, még nem tettem be nézésével. Egy hirtelen elhatározás és én letörtem az ágat, melyen ez a két csodás virág nyílt. Vittem fel diadallal s mutogattam vendégeimnek.

— Igazán szép, mondja az egyik köznyöns, hanem gyereünk, lássunk ahhoz, a miből élünk.

Mig az osztó a helyeket jelölte ki, hova ülni fogunk, addig én drága virágomat egy pohár vízbe téve, odahelyeztem közlembem és ami szünetet a játszma engedett, folyton abban gyönyörködtem.

— De szórakozott ma a mi háziasszo-

nyunk, mondja partnerem, mikor egyik bolla-
st a másik után követtem el, minek az lett a
következőse, hogy vesztettünk.

És bocsánatot kérve, erősen feltettem
magamban, hogy nem engedem magamat el-
csábítani a piros levelű crème Georginától;
de még a crème levelű piros által sem.

E nemes elhatározásnak rögtön meg is
lett a jutalma, mert pompás jó kártyát
kaptam.

— Segit a huszas, mondám örömmel.

— Tous les trois, feleli vissza a huszas.

— Kilencz tarokk, pagát ultimó, vágtam
ki diadalmasan.

— Kontra tous les trois, kontra pagát
ultimó, mondja nagy szerényen az én ellen-
felem.

— Meglássuk, — feleltem én elcsudál-
kozva.

Ellenfelem nagyon jó lélektani ismerettel
bírt, hiszen tanár volt és ez szakja s mintegy
akaratlanul téve odább a mellettünk levő kis
asztalkán az én Georginát, úgy, hogy szem-
embe öllöttek a virágok rögtön.

Persze, hogy rajtók feleltem a tekintetemet.

Én voltam az első. Én hívtam ki szabály-
szerűen kis tarokkot, melettem ült társam, az
ütötte a huszassal és hívott szint, meg pedig
királyt.

— No már kilencz tarokkra a társ szint
hív, az mar homlokegyenest ellenkezik minden
tarokktörvénynyel!

Ellenfelem közepes tarokkal ütötte a ki-
rályt, úgy hogy én kényelmesen üthettem na-
gyobbal, mit haragosan meg is cselekedtem s
enyhülést keresendő a bájos Georginára ve-
tettem egy tekintetet és hívtam újra egy kis
tarokkot, apprehensive figyelmeztetni akarván
társamat tévedésére.

— De jaj nekem!

Társam jéghideg arcczal tette ki az én
hívásomra a huszonegyest, melyet ellenfelem
sátáni mosolylyá ütött le a skizzel.

Akkor szörnyedtem el, hogy a társam
részéről történt színhívás veszélyese volt a sü-
lyedő hajonak, akarom mondani a veszélyben
lorgó huszonegyesrek! Pedig milyen szépen
megmenekül, ha én átengedem az ütést!

Elveszett természetesen a játék is, meg
az ultimo is, sőt az ellenfél csinálta meg a
tous les trois!

— Oh te krém színű Kaktus-georgina, az-
zal a két piros szírommal, meg te piros...!!
Igy megbüvöltetek, elcsabítottatok és oly ször-
nyű örvénybe sodortatok!

(Vége.)

A törvényjavaslat tárgyalásakor bemutatják majd a képviselőháznak az emlékpénz pompás mintáját is, melyek Beck Ö. Fülöp, Párisban elő éremvéső hazánkfa tervezett, ugyanaz, a ki a kiállítási érmek pályázatán az első díjat nyerte. Az emlékkorona a vert oldalán a király babékoszorus domboru képe van, körül ezzel a felirással:

AZ EZERÉVES MAGYARORSZÁG EMLÉKÉRE.

A kép alatt pedig:

1 korona.

1896.

A hátsó lapon Árpád látható, honfoglaló vezérével. A magyar géniusz lebeg Árpád előtt, s kantáron fogva a lovát vezeti az új hazába.

A színezüst érmeket a törvényjavaslat értelmében díszes tokocsokban hozzák forgalomba, darabját egy forintjával, összesen egy millió értékű emlék koronát adnak ki, s a jövődelem fölőse a kiállítás alapjára esik.

A szultánkincesei a kiállításon

Vámbéry Armin, a ki a kormány megbízásából kint járt Konstantinápolyban, hogy a szultán magyar vonatkozású kincseit a kiállításon való bemutatás végett megszerezze, tegnap délután visszaérkezett Budapestre. A tudós egy hónapi konstantinápolyi tartózkodása teljes sikerrel járt, amennyiben a szultán a kiválogatott tárgyak és kincsek kiállítását megengedte, a melyek a jövő márcziusban külön vonaton fognak Budapestre érkezni. — Szendrey miniszteri titkár, a ki Vámbéry kíséretében volt, a tap-hanei török császári arzenálban ismét több régi magyar ágyut talált; a többek között egyet Báthory Zsigmond nevével és czimerével, a melyen az 1592. évszám mellett a magyar ágyuöntő mestéé Timári Albert neve is olvasható.

Tiszántuli ev. ref. Eegyházkerület egyházi értekezlete.

— Nagyvárad, október 30—31. —

(Saját tudósítónktól.)

A tiszántuli ev. ref. egyházkerületi értekezlet második évi rendes közgyűlését Nagyváradon tartotta meg, a reformáció évforduló napján, kapcsolatban a várad-újvárosi restaurált ref. templom felavatásával.

Ez egyházi értekezlet a hivatalos egyházi értekezlet mellett állanak fön, mintegy az egyházi társadalom életnyilvánulása, s hivatalos egyház működését erősíteni, s ez utóbbi hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében csakis tanácskozási szerepet vehetnek, de nem egy fontos eszmét vetettek föl már eddig is s visznek a megérlelődés felé; a vallásérkölési s evangéliumi szellem, a nép morális kulturájának emelése körül pedig már teljes érvényű s saját hatáskörükben végre is hajtható határozatokat hoznak.

Az egyházi értekezlet aránylag fiatal hajtások, az egész egyházkerületre kiterjedők pedig teljesen új jelenségek, melyeknek időre volt szükségük, míg maguknak biztos medret ásnak. Ma már, a nagyvárad gyűlés után min az egyháztársadalmi élet jelentős tényezőjé látjuk kibontakozni őket, melyeknek nagy fontosságú feladatain kívül meg van az a rendkívüli következménye, hogy az egyes kerületek szétszórt elemeit összehozzák s a személyes megismerés és eszmesúrlódás útján az egészséges köztudatot fejlesztik, az illető városokban pedig, a hol tartatnak, erősítik az illető egyházközség pozícióját.

A n.-várad értekezleten megjelentek: Kiss Áron tiszántuli ev. ref. püspök, Lukács Ödön f.-szabolcsi esperes, egyházi, Simonffy Imre kir. tanácsos, debreceni polgármester, világi elnök, Szabó János, Széll Kálmán, Dávidházy János, Szabó Károly, Segesváry József, Sütő Kálmán esperesek, Némethy Lajos, Kiss Albert debreceni lelkészek, Joó István középiskolai kerületi felügyelő, Ritoók Zsigmond, n.-várad kir. táblai elnök, biharmegyei gondnok, György Endre, Ujfalussy Béla egyházker. tanácsbírák, Farkas Antal dr.

egyházker. főjegyző, Fráter Imre táblai bíró, Némethy Károly a n.-várad egyház főgondnoka, Csák Máté, Sulyok István ottani ref. lelkészek, Gulyás Lajos, Ferenczy Gyula lelkészek, előadók, dr. Várady Zsigmond, Pappszász Károly, Kiss Elek, dr. Bartha Béla debreceni jogtanár, nagyon számos lelkész és világi férfi a tiszántuli egyházkerületből s különösen Nagyváradról és a bihari egyházmegyéből. A testvér tiszánimeni ref. egyházkerületből Radácsi György sárospataki teológiai tanár vett részt, mint lelkesen érdeklődő vendég, az értekezletben.

Hogy mily nagy volt az érdeklődés e gyűlés iránt: mutatja, hogy a vármegyeház nagyterme teljesen megtelt a zsufolásig s az értekezlet napján tartott banketten is mintegy 300 ember jelent meg. A jelen voltak lehetőleg teljes névsorát jövő számunkban adjuk, mert most nem engedi az idő rövidsége.

A gyűlés főbb mozzanatait a következőkben mondjuk el:

A vendégek zöme okt. 30-án d. u. érkezett, ekkor jöttek Kiss Áron püspök, Lukács Ödön, Simonffy Imre, Joó István, Kiss Albert és mások. A megérkezettek a nagyvárad vendégszerető polgárságnál voltak észállással, kik felekezeti különbség nélkül, vetekeve ajánlottak otthon az érkezeteknek s örömmel jegyezzük föl, hogy a premonstreiek is szívesen ajánlották fel házukat.

E nap este 6-kor a városháza termében gyűltek össze az értekezlet tagjai s ott a nagyvárad dérek egyház és a városi hatóság részéről Némethy Károly főgondnok s városi tanácsos üdvözölte őket egy szép beszédben; Sal Ferenc kir. tanácsos, polgármester is jelen volt, de sem itt, sem a banketten, melyen szintén részt vett a város képviselőiben, — egyetlen egyszer sem szólt föl, a mi méltó feltűnést, sőt őszintén szólva, bántódást keltett. Nagyvárad lakosságának meleg rokonszenvével éles ellentétben állt e hallgatag hidegség. Különben a vármegye azonkívül, hogy nagytermet köszönetre méltó készséggel engedte át az értekezleti közgyűlésnek egyáltalán nem vett tudomást az ünnepélyről. Mi volt ennek oka, nem kutatjuk, de a tényt regisztráljuk.

A megérkezés estéjén 8 óraker a Fekete Sasban igazán kedélyes ismerkedő estély volt, melyen Lukács Ödön a békeség, szeretet és testvériség eszméiért s ezek elő megtestestestítőjéért, Kiss Áron püspökért emelte poharát, Csák Máté n.-várad ref. lelk. az értekezlet két elnökéért Lukács Ödönért és Simonffy Imreért, majd Sulyok István várad lelkész beszélt lelkes szavakkal a vendégeért, Eröss Lajos a hamisítatlan és kizárólagos kalvinista szellemben dolgozó népies irodalom képviselőjéért, Tóth József s lelkészéért, az „Értesítő” c. néplap derek szerkesztőjéért; Bartha Béla dr. a közös protestáns, a közös magyar testvériségért, dr. Várady Zsigmond a magyar kalvinizmus természetes szövetségeseiért s e szövetség munkáért, dr. Bartha Béláért, Vass Mihály Radácsi Györgyért, a pataki főiskola kiváló tanáráért.

Másnap, okt. 31-én reggel 8 óraker a vármegyeház nagytermében gyűltek össze s onnan indultak a hármás szempontból is alkalmi istentiszteletre a várad-újvárosi ref. templomba; háromszorosan alkalmi volt ez istentisztelet, mert a ref. emléknapja, a kerületi értekezlet és a renovált templom felavatása tették ezzé. Az ünnepi istentisztelet szónoka Szabó János volt, ki Lukács evangéliomának 10. r. 2. verse alapján tartott egy, az alkalomhoz és a szónokhoz méltó szép beszédet annak a közönségnek, mely a nagytemplomot szorongásig megtöltötte, közben a n.-várad polgári énekhar tagjai is énekeltek.

Istentisztelet végeztével visszatértek a vármegyeház üléstermébe, melyet a lelkes érdeklődők nagy száma az utolsó zugig betöltött. Lukács Ödön, Isten áldását kérve az értekezlet tagjaira s tanácskozásukra, kegyeletlen szavakban emlékezett meg elhunyt világi elnök társáról Kovács Ferenczről és Ujfalussy Sándorról, e szintén lángoló buzgóságu református világi férfiról. Majd szokott ékesszólásával vá-

zolta egyházunk helyzetét, tarsadalmunk vallás erkölcs bajait s széles perspektívát nyitott a tanácskozásnak. S minthogy Ujfalussy Bélán kívül más jegyző nem jelent meg sőt dr. Bazsoni Lajos és Görömbey Péter betegségükre hivatkozva, lemondtak a jegyzői tisztról, a gyűlés helyüket e gyűlésre, Sulyok Istvánnal és dr. Bartha Bélával töltötte be.

A gyűlés mindenekelőtt elhatározta, hogy úgy Lukács Ödön elnöki megnyitóját, mint Szabó János egyházi beszédét kinyomatja. Az elhunyt tagok emlékét hálás kegyelettel örökítették meg a jegyzőkönyvben, melynek kivonátát a családnak is megküldik. A világi elnökválasztásra jövő évi gyűlésre halasztottak éppig az üresedésben levő 4 női választmány tagsági hely közül is kettőnek betöltését, kettőre pedig Isaak Dezsőné és özv. Uramovics Sándorné urnöket választották meg. 2 férfi választmányi tagságra Puky Gyula debreczeni kir. táblai elnököt és dr. Bartha Bélát választották, ellenben a jegyzői állások betöltését a jövő közgyűlésre halasztották. Elfogadta a gyűlés a nagy választmány által kidolgozott ügyviteli szabályzatot.

Majd a távollevő Csiky Lajos debreczeni thol. tanár, Sulyok István által felolvasott szép dolgozata következett „Javaslat a belmisszióról”. A gyűlés helyesli az értekező elveit, kinyomatja, szétosztja a dolgozatot s a jövő gyűlésen vitatja meg. Itt csak annyit jegyzünk meg, hogy Csiky a hivatalos egyházzal karöltve óhajta a belmisszió munkáját végezni s élesen kikel a kitanított vándor evangélisták ellen.

Azután Ferenczy Gyula krassói lelkész tartott szabad előadást az Egyházak anyagi ügyeiről s az egyház fentartási alapról. Javaslata: diminutív birtokarányos adózás az állami adó szerint, amelyből egy országos közpénztár képzendő az egyes egyházak szükségleteinek fedezésére. A merész, de érdekes eszméhez hozzászóltak és sok elismeréssel, Kiss Albert és György Endre hangoztatván, hogy az 1848. 20-ik t.-ezikk végrehajtása is szükséges s György Endre szerint erre az idő sohasem volt kedvezőbb, mint most. A gyűlés végül elfogadta Zoványi talpracssett javaslatát, mely szerint Ferenczy javaslatát megvitatás és jelentés végett a szakbizottsághoz teszik át, de az 1848. 20. korszertű és sürgős végrehajtását kívánja az értekezlet.

A pénztárvizsgáló bizottság jelentése szerint a bevétel volt 825 frt 16 kr., kiadás 45 frt 13 kr., maradvány 780 frt 03 kr., hátralék 16 frt. Zsigmond Sándor pénztárnoknak a felmentés megadatott.

Ezután a gyűlés 2 óraker felbeszakadt s d. u. 4 óraker, a bankett után folytatták. E folytatolagos gyűlésen elfogadták Gulyás Lajos kisújszállási lelkésznek a lelkészképzés tárgyában felolvasott dolgozatát s az abban lefektetett elvek gyakorlati keresztülvitelének megbeszélése végett egy 6 tagból (3 lelkész, 3 theol. tanár) álló bizottságot küldtek ki Kiss Áron püspök elnökele alatt. Garzó Gyula gomai lelkész felolvasása a diakonusi intézményről jövőre maradt, mert egy nap kevés is az értekezlet tanácskozására. — Ökröss Mihály molnár javaslatot tesz az iskolákban tartandó esteli vallásérkölési összejövetelek iránt, — elfogadtatván, bizottsághoz utasítják. Jövő évi értekezlet helye Szatmár.

A 300 terítékes lakomán következő felköszöntöket mondtak: Kiss Áron püspök a királyért és királynéért, Szabó Károly esperes a püspökért, Kiss Áron a különböző felekezetek egyetértéséért és Sal polgármesterért, Nagy Sándor ágyai lelkész Szabó Jánosért, Ritoók Zsigmond a ref. papságért (remek tószlja nagy hatást keltett), Szemes László a legnemesebb idealistáért, Ritoókért, Zoványi J. Lukács Ödönért, Lukács Ödön a világi papságért, különösen Simonffy Imreért, Simonffy N.-Váradért, különösen Sal Ferenczért, Ujfalussy Béla a ref. nők és honleányok mintaképeért, Tisza Kálmánéért, Dr. Bartha Béla a n.-várad ref. egyházért és előljárásáért, Siposs Imre belnyesi lelk. György Endréért, Dezszy Géza nagyvárad másfelekezeti hírlapíró lelkes szavakban a protestantizmusért s különösen dr. Várady Zsigmondért, Kun Béla vértesi lelkész Szabó Károly esperesért, Tóth József a ref. néperl.

Különösen ki kell emelnem a n.-várad-i napi sajtó két képviselőjének a „Nagyvárad”-nak és „Szabadság”-nak mély és nemes érdeklődését.

Az anyakönyvi hivatalból.

(Születtek 1895. okt. 31-én.)

Katona István (Lajos ev. ref.)
Kozák Mihály (Erzsébet ev. ref.)
Bör József (Lajos ev. ref.)
Klein József (Erzsébet izr.)
Fischer Béni (Bella izr.)
Barta Dániel (Dániel ev. ref.)
Mauchner Rezső (? fia r. kath.)
Fésüs István (László ref.)
Szücs Lajos (Lajos ref.)
Jóga Julianna (István ev. ref.)
Balog István (Ferencz ref.)

(Elhalálozások 1895. okt. 31-én.)

Szabó Mihály (ref. 12 napos, görcsök.)
Molnár Gaborné (ref. 42 é. gyermekágyi laz.)
Kraszula Sándor (r. k. 3 hó. velesz. gyeng.)
Fekete Margit (r. k. 3 é. vörheny.)
Kovács Julianna (38 é. ref. nehézkáros elmezavar)
Benesóczki Ambrus (23 napos kath. velesz. gy.)
László Bálint (2 hó. ref. bélhurut.)

Mutató tábla.

Szerkesztéségi hivatalos órák: d. e. 9—12-ig
d. u. 2—5-ig.

Kiadóhivatali hivatalos órák: d. e. 6—12-ig,
d. u. 1—8 óráig.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6—7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3—6 óráig.

A kir. tábl. hivatalos órák: a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12-ig, d. u. 2—6 óráig tartanak. — Az iktató-kiadó-hivatal és az irattár a feleknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt; **Felülvizsgáló tanács** szóbeli tárgyalásai szerdán, vagy ha szerda ünnepre esik, csütörtökön tartanak meg. Jegyzőiroda a Podmaniczky házban d. e. 9—11 s. d. u. 2—4-ig; egyzöi iroda vezetője az iratokat d. e. 9 és d. u. 3 veszi át.

Múzeum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10—12-ig.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. 10—11 óra közt. Gyűjtészekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 6 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreceni kir. járásbírószék szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz **kedden és pénteken** d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

A Gönczy-egyesület „Otthona” keresk. kaadémia palotájában

Ujdonságok.

* **Megegyezési bizottsági tagok választása.** Hajdu-vármegyében a bizottsági tagok választása a megye összes községeiben tegnap folyt le, a választók nagy érdeklődése mellett. Eddig még a választások eredményéről csak a következőkben értesültünk. **Csege** községben megye bizottsági tagok lettek: **Szabó** Gábor községi főjegyző, **Dr. Kovács** Albert orvos, és **Simon** Eerenz törvénybíró. **Egyek** községben: **Csák** Gyula uradalmi tisztartó és **Mikula** György törvénybíró. A megye több községeiben történt választásokról értesítés még nem érkezett.

* **Születések és halálozások.** Az új rend első havában a debreczeni anyakönyvi hivatalban a születettek száma volt összesen **261**, a meghaltak száma pedig **165**, tehát a születettek száma **96**-al több az elhaltak számánál.

* **Ujczok esküje.** A szolgálatra bevonnalt ujczok az új törvény értelmében ünnepélyesen ismét feleskettek. Az ünnepélyes aktus ma történt meg. Ez alkalomra a Debre-

czenben állomásozó összes közös hadseregbeli és a m. kir. honvédség köteleiben tartozó ujczok tisztikaraikkal és a legénység többi részével együtt ma reggel 7 órákor a Pavi laktanya előtti térségre gyülekeztek s aztan létek az ujczok az esküt. Az ünnepélyre kivonult a 39 gyalogezred zenekara is.

* **Öngyilkos végrehajtó.** **Váradi** Imre volt bírósági végrehajtó ma d. e. 9 óra után nagy-uj-utca 1687. sz. lakásán egy két-esővű mordályival halantékon lötte magát és rögtön meghalt. A rendőrség részéről **Kadarász** polgári biztos és **Kenézy** Gyula ker. orvos jelent meg az öngyilkosság színhelyén s miután a beállott halált konstatahálták csak, az öngyilkos holttestet kiszállították a közpórházba. Az öngyilkost csak nemrég nyugdíjazták a törvényszéknél s így igen zilalt anyagi körülmények közé jutott. **Váradi** 70 éves volt, neje már régebben meghalt, két gyermeke él a kiket rögtön értesítettek a gyásos esetről. Az öngyilkosság okát lejjobbban meglehet tudni **Torday** Gábor ügyvédhez intézett hátrahagyott leveléből, melyet lakásán az asztalon találtak. **Torday** Gábor ügyvédhez régi barátság fűzi és hozzá intézett sorai körülbelől így hangzanak: Kedves Gábor barátom! Az élet viharai, mint hullámzó tenger, összecsaptak fejem fölött, a tornyosuló felhőkől leütni készülő villámcsapást kikerülnöm immár tovább nem lehet. Jó barátaim, embereim mind elhagytak.

De hát anyagi világban élünk. Holnap költözöm kell, de nincs hová! Ingóságomat kérék add el és abból **Fodor** Józsefnek a temetkezési költségeket fizessd ki. Holttestemet fiam és feleségem közé a **Kossuth**-utcai temetőben helyezték el. Asztaliókombau van még 12 frt készpénz is. Holttestemet ne boncolóják fel, mert úgy is nyilvánvaló öngyilkosságom oka! Kedves Gáborom, régi hü barátságodért e helyen mondom neked forró köszönetet. A temetésemet a vig kedélyű, most boldog **Széll** István kántor néhány diakkal véggeze és sirornál azt énekeljék:

Kiteszik a holttestet az udvarra,
Nincsen a ki végig-végig sirassa.
Bocsáss meg, kogy így kellett megvalni az élettől. Irta 8 óra 52 perczkor este.

Az öngyilkos tehát már az este végére akarta hajtani tettét, mit azonban ma reggelre halasztott. **Torday** Gábor ügyvédnek már régóta panaszkodott sorsa miatt, ki hitva is, hogy jöjjön hozzá, eltartja ő, de vonakodott mindig.

* **Mikor a basa vásárol.** Recsben járt a török basa egy üzlet kirakatában gyönyörű kis rózsaszínű selyemtopánkat pillantott meg. A czipellő láttára arra gondolt, milyen pompásan illenek a kedves kis jószág az öbajos Fatiméjének lábacskáira. Beállit tehát az üzletbe:

— Kerek egy pár selyemczipőt a feleségem számára.
— Milyen számu, ha szabad kérdeznem?
— Huszonöt!
— Huszonötös számú? Az istenért uram, olyan magas számu czipő talán nincs is a világon!

— Nem is a czipő számáról beszélek — feleli türelmetlenül a basa — hanem a feleségeméről.

* **Tokió Angliában.** Tokió nemsokára ismét fut Angliában. Neveztek a Derby Cup versenyre, amelyben több jeles angol lóval mérkőzhetik. A hírét vesztett nagy ló iránt mos olyan általános a bizalmatlanság, hogy negyvenszeres pénzt is szívesen adnak ellene a bookmakerek.

* **A mezőrendőrségi törvény végrehajtása.** **Festetics** földmivélségi miniszter leiratot intézett a városi tanácshoz, melyben értesíti, hogy az 1894 évi XII törvény-cikknek, a mezőgazdasági és a mezőrendőrségi törvény végrehajtásának megkönnyítése, az ügykezelés megvizsgálása és a szükséges utbagazítás megadása végett **Lestyánszky** Sándor miniszteri osztálytanácsost, ennek akadályoztatása esetén **Németh** József miniszteri segéd-titkárt megbizta, hogy az ország egyes vármegyeiben, ezek központi és járási hatóságai

valamint községeiben, nemkülönbön törvényhatósági városokban a mezőrendőrségi hivatalokban megjelenjen. A kiküldött miniszteri tisztviselő megerkezéséről a miniszter értesíteni fogja a törvényhatóság első tisztviselőjét.

* **A vörheny pusztítása.** A városunkban most annyira elterjedt járvány már nemcsak a gyermekek közül szedi áldozatait, hanem a felnőttek közül is. Most egy 52 éves ember fekszik családjával együtt betegen és nincs remény arra, hogy a családból valaki felgyógyuljon.

* **Emberbarát.** **Kovács** József gazdember a főutcán összeszóalkozott fiával és olyan mozdulatot tett mintha megakarná ütni. **Szabó** József fuvaros, ki nagy emberbarát híreben áll, segítségére sietett a fiunak és **Szabó** Józsefet kétszer hatalmasan arcúl ütötte, melyért is a II. ker. rendőrkapitányság ma 10 frt pénzbüntetésre ítélte. Ime egy emberbarát, ki megissza annak az árát.

x **Ügyvédi, bírósági és végrehajtói nyomtatványok.** u; m:

Rendes értesítvény,
Értesítvény haszonbérletről,
Kielegítési biztosítási jöknv,
Kézbcsütési iv,
Felhívás (tulajdoni igény érvényesítés),
Árverési hirdetmény,
Végrehajtási jegyzőkönyv,
Rendelvény,
Árverési jegyzőkönyv

100 egész évenként 80 krért folyton kapható **Hoffmann** és **Tarsa** könyvnyomdájában, a főpostával szemben.

Gondolatok.

Irta: ZALAI MÁRK.

Ha méltatlanul szenvedsz és melletted a silány gazság diadalmaszkodik: bizzad igaz ügyedet a mindent gyógyító időre. Csak vigyázz saját egészségedre és imádkozzál ellenfeled hosszu életéért, hogy a santikáló vak igazságszolgáltatás mindkettőtököt öltenben találjon.

Az a csalogató fényű modern osztály-sorsjáték mindennapi socialis élet lutrijátéknak esalhatatlan visszénye. Százezer ember közül alig nyer 1000, harmincezer örül, ha saját befektetését kapja vissza, a többi pedig feltétlenül vesz.

Minthogy az ezer nyerevénynek legfeljebb annak tizedrésze bir némi jelentőséggel és tulajdonképpen csak száz ember nyer, ebből világosan látható, hogy százezer ember közül kilenczvenkilencz ezer és kilenczszázan tolják előre száz embernek terhes szekereit.

Ha olcsón akarsz vásárolni, végy télen nyári és nyáron téli czikkeket, esernyőt midőn a nap éget és napernyőt, ha az eső csurog. Erre kicsinyes nyerspolgáris előrelátással tulszárnyalod egy fokkal mivelsem törődő embertársaidat De ha tulságosan előződ meg korodat, ha a haladás lépcsőin egy fokot akarsz könnyelműen áthágni, az okvetlenül nyakadat szegi. Az egész világ szánakozólag tekint rád mint félkegyelmű emberre, kinek egy kereke vagy hiányzik, vagy felesleges.

Az önfentartás ösztönénél fogva a korlátolt határok közt zárt önzés nemcsak jogosult, hanem okos tulajdonsága az embernek. Sőt bölcsnek is nevezhető, ha magunk javával a közjót is mozdítjuk elő. Lám, anyaföldünk és összes planetáink midőn a nap körül mozognak egyszersmind saját tengelyeik körül is forduloak meg.

Vándormadaraink közül legnépszerűbb a kerepelő gólya, habár kicsi az agyveleje. A legtöbb apró gyereket a szegény emberek

kunyhóba szállítja. Nyilván azt hiszi a jámbor, hogy az emberiség is mozdulatlanul egy lábon áll és beéri holmi kigyó-béka nyálánsággal.

A fecske előbb rakja meg bájos kis fészket és csak azután költi ki tojásait. Nyílását olyan szükre szabja, hogy oda sem kakuktojást nem lehet becsempészni, sem pedig holmi potrohos házi barátot.

A szakállas kecske a legfinnyásabb házi állat, mert mindig holmi nyálánságon jár az esze. Legjobban szereti a sót. Ifju korában falja, vén korában nyalja.

A legragadozóbb házi állat kétségkívül a vérszomjas balha, mely ehes állapotban még az embert is megtámadja. Nagyon virgoncz, intelligens állat. A gimnastika annyira edzi testét, hogy még a füstnélküli puskapor sem árt neki.

A világért meghalni isteni, a világért élni emberi, egyért élni halni Isten ember fölötti kéj.

Egy törpe kor, mely óriási elődeinek vállaira áll, hasonlít a kolibrihez, mely a sas szárnyaira száll. Gyenge szemével nem lát tovább az orránál.

Hatásos szindarab.

Albani hercegnővel, a ki színésznőből emelkedett hercegi rangra, művésznői pályája alatt a következő történet esett meg.

Egy szerencsétlen árvalány szerepét játszotta, a kit hitelezője kegyetlenül üldöz.

— Ha nem ad kezeset a követelésekre, az adósok börtönébe csukatom önt — mond a köszivű uzsorás.

A szegény leány kezeit tördelve, könyörög kegyelemért:

— Irgalom uram, irgalmazzon! Nincs senki a földön, ki jót állana érettem, nincs egyetlen barátom a világon.

A hitelező hajthatatlan maradt.

E pillanatban egy matróz rohan elő a nézőtérrel, egy ugrással a színpadon terem.

Két kezét ökölre szoritva, odaáll az árva mellé és komolyan megszólal:

— Kisasszony, önnek van barátja! Én jót állok kegyedért.

Majd dühösen rárivall a hitelezőre:

— Te nyomorult, szárazföldi patkány, szedd fel a horgonyodat, mert különben porrá töröm a bordádat.

Képzeltető, milyen hatást tett ez a jelenet a házban.

A közönség tombolva kacagott, a megtámadott színész pedig ijedve húzódott vissza.

Evvel a matrózzal nem jó tréfálni!

A vitéz tengerész kollegái a karzaton hangos éljennel üdvözölték őt pedig a nagy hahota között rendületlenül állt és csak akkor távozott a színpadról, a mikor az igazgató, — hogy az előadást folytatni lehessen, komoly képpel oda állott az uzsorás elé:

— Ime uram, én kifizettem e hölgy adósságát — és néhány bankjegyet adott át a hitelezőnek.

Praktikus ktbuvó.

Angliában tudval-vőleg az a férfi, a ki nem tartja meg a nőnek tett házassági ígéretét, drágán fizeti meg szöszegését.

Ám az okos ember megjegyzi magának a törvény e böles rendelkezését és a szerint igazodik.

És ilyen böles volt az a férfi, a kinek válópörét a londoni bíróság a napokban tárgyalta.

A panaszos fél, a meggyötört férj emígyen szólott ő tekintetességéhez a bíróhoz!

— Mikor megismertem azt a hölgyet, a ki sajnos — a feleségem lett, rögtön tisztában voltam azzal, hogy jelleme tökéletes ellentéte az enyémmnek és meg voltam győződve, hogy házasságom szerencsétlen lesz. A következmény igaz lta véleményemet.

A bíró csodálkozással kérdezi:

— De édes uram, akkor miért vette őt nőül?

— Nőül vettem — vizonozta izgatottságból, remegő hangon a sajnálatos férj, mert imálandó menyasszonyom kilátásba helyezte, hogy beperel, ha megszegem szavamat és akkor bizonyára 1000 font sterling büntetésre ítélnék. Be fogja látni bíró ur hogy ilyen körülmények között inkább elvettem a veszélyes asszonyt, avval a szándékkal, hogy válópör után szabaduljak tőle. Ez sokkal olcsóbb!

A bíró ur valóban belátta és elválasztotta a férfit »jobb« feietől.

Színház.

Szép Heléna. Október 31-én Offenbachnak ezt a rég agyonunt operettjét melegeztették föl csekély számú közönség előtt, a mely sehogysm birt jó kedvre gyuladni a vaskos anachronismuskok és trivialis elméckedések hatása alatt. Csak a zenének még mindig bájos részletei szolgáltak. A tuzások iparosai ma este igazán elemükben voltak, s mindent elkövettek arra, hogy a közönséget kijózanítsák az operette-maniából. Elismeréssel alig szólhatunk másról, csak Pajor E. (Heléna) és Németh Jánosról, nekik is inkább csak az éneklésben kifejtett buzgó igyekezetükről.

Irodalom és művészet.

•Vándor uton.

(Tompa Kálmán verses könyve.)

E találó czim alatt gyűjtötte össze az acádi szintársulat szerelmes színésze, Tompa Kálmán a vidéki lapokban elszórtan megjelent verseit.

Ma, midőn a fin de siecle. erkölcsellenességeit s az ugynevezett bohém életet dicsőítő költészet viragzik, szinte cselekmény számba megy az egyszerű, családi kört festő, csöndes boldogságról zengő színész-poétának verskötetete, ki daczára, hogy maga is a vásári zajban s a mai kufár világban él.

Megtudta őrizni e környezetben is lelkének az igaz boldogság iránt való fogékonyságát, költészetének üdeségét.

Szinte hihetetlennek látszik, hogy egy színész énekeljen a családi boldogságról.

Akik Tompát ismerik, tudják, mily rajongó szeretettel árasztja el ez a mélyen érző rajongó ember azt a szöke asszonykát, két kis gyermekének anyját.

Az ő muzsája nem álszenteskedő, hanem olyan egyszerű mint ő maga.

Válásosság, családjához való ragaszkodás, gyermeki szeretet nyilatkozik meg a kedves színészköltő verseiben, melyek csengő-bongó sorokban folynak tova, mint az ér tova surranó habjal.

Az ő költészetét legjobban jellemzi lapunk munkatársának alábbi versecskéje, mely találon festi az egyszerű, s a sors által sokat hányatott színészköltőt.

Tompa poézisa
Olyan mint a patak,
Melyre körös körül
Zöld galyak hajlanak.

Pusztító vízárral
Sohasem fenyeget,
Nem görget sziklákat
Nem dönt ki tölgyeket.

Csöndesen folydogál
Tiszta szük medrében,
S ha egy sárga levél
Bele esik épen:

Nem űzi forgatva
Felcsillanó habja,
Altató morajjal
Lágyan elringatja.

Nem keresi költeményeinek tárgyát a nagy világ zajában, hanem csak a családi környezetben.

Szinte csodálkozik az ember azon, hogy mennyi változatosságot, mily nagy boldogságot, talál ő manapság már oly kevésre becsült családi életben.

Tompa kötetét, melynek előfizetési ára 1 forint lesz, hírlapíró barátai rendezik a sajtó alá.

Politikai hetiszemle Magyarország ez egyetlen komoly irányú politikai hetilapja mely fényes kiállítás, gazdag és változatos tartalom, magas étikai és szellemi színvonal tekintetében vetekedik a külföld legműveltebb hetirevue-ivel. E lap tárgyilagos és független magatartásával rövid idő alatt irányadó politikai köreink elsőrangú orgánumává küzdötte fel magát. Közgazdasági, társadalmi, irodalmi és művészeti rovata a magyar társadalom elitejének igényeit szolgálja. Klubboknak, kaszinóknak és olvasóköröknek pedig nélkülözhetetlen s állandó becsü hetilapja. Nemcsak kollegiál, de hazafias kötelességet vélünk teljesíteni, midőn erre, a nagy körültekintéssel, sok izléssel és meglepő szakképzettséggel szerkesztett, magas színvonalu Hetiszemle felhívjuk a művelt és előkelő olvasó közönségnek becses figyelmét. A Politikai Hetiszemle előfizetési ára félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. — Szerkesztőség és kiadóhivatal VIII, ker., Kerepesi-ut 17.

CSARNOK.

Kölcsey Parainesis a középiskolában.

Irta: dr. Gulyás István. 11.

Nincs kimondva a tétel, megnevezve a tárgy, megállapítva a tárgyalás menete; nem különböztethető meg benne az értekezés chablonszerű, de szükséges szakaszai: a bevezetés, a tárgyalás, a befejezés.

De különösen elüt az értekezés természetétől hangja, az a meleg, érzéstől áthatott hang, mely nem annyira okoskodik, mint indulatokat, érzéseket tár fel s épen ezért céljával ellentétben nem annyira az ész meggyőző okoskodásával értelmünkre, mint inkább indulatok felkeltésével akaratumkra és elhatározásunkra hat.

E sajátságainál fogva a szónoklathoz közelit, de ettől is határozottan megkülönbözteti terjedelme, szabálytalansága, szakadékosága, a főgondolattól sokszori messzezapongása.

Mindezek együttvéve okozzák azt, hogy Kölcsey művét az írásművekről ma fennálló elmélet egy kategóriájába se oszthatjuk be határozottan. S bár kétségtelen, hogy Kölcsey a Parainesist a nagy közönség számára is írta (meg is jelent az Atheneumban 1873.), bizonyára ő sem goadolt sem szónoklatra, sem értekezésre; nem lebegett előtte sem egyik, sem másik, mint »vidám és bánatos napjában gyűjtött parányi kincséből emléket alkotni«.

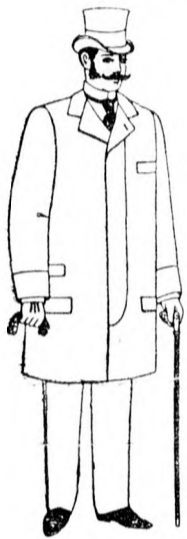
Ő maga a Parainesisnek nevezte, melynek megfelelő magyar szavunk ma sincsen. A kik megemlékeznek róla, vagy görög néven nevezik, vagy intelmi beszédnek fordítják, mely fordítás azonban nem megfelelő, minthogy a Parainesis beszédnek épen úgy nem nevez-

Az ország legnagyobb és legrégebb
férfi-, fiu- és gyermek-

RUHÁK RAKTÁRA

fennáll egy félszázad óta.

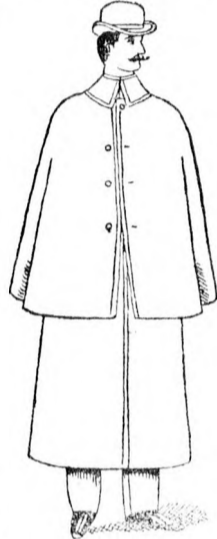
Az 1895-6-iki őszi és téli idény újdonságai:

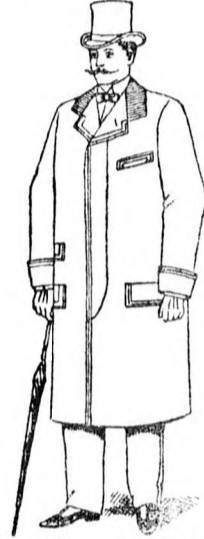
Őszi felöltő
11 frt
és feljebb.

Öltöny
13 frt 50 kr.
és feljebb.

Utazó köpeny
17 frt
és feljebb.

Téli felöltő
18 frt
és feljebb.

Gyermek
Costüm 5 frt
és feljebb.

NEUMANN M.

Debreczen, főté, a főposta átellenében.

Az üzletház elvei: Lelkiismeretes kiszolgálás, szigoruan megállapított és minden da-
rabon **feltüntetett határozott árak.**

Saját raktárak:

Budapest: IV.: Muzeum-körut 1.
Bécs VI.: Mariahilferstrasse 35.
" IV.: Wiedner Hauptstrasse 8.
" I.: Kärthner-Strasse 31.
Nagy-várad: Bémer-tér, kishidfőnél,
Lévay-ház.
Temesvár: Belváros, Hunyady-u. 64
Belgrád: Fürst Michael-Strass 4.

Fiume: Corso 497.
Ujvidék: Grand Hotel mel Itt.
Sofia: Alexander-platz 1.
Triest: Via Ponto Rosso 1.
Zágráb: Ilica 6. Grand-Hotel.
Sarajevo:
Kragujevác:
Nisch: stb., stb